

اداره مرکزی :

آنقره‌ده ، استانبول جاده‌سنه آنقره
معارف امینلکی پاشنه‌کی داره

استانبول بوروسی :

آنقره جاده‌سنه ۸۷ نومروه
دائره عصوشه

صایی : ۷۵

مصاحبه

حیات

میا... رامه... دنیا... راه... هرمه... هیات... فاتالم... نجیه...

نفسی هبرده ۱۵ غوشش.
سنه لکی پوسته ایله ۷۰۰ لیرا.
(اجنبی مملکتler ایچین ۷۰۰ دولاو).

ابونه واعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسته
مراجعت ایدبیلر.
یازی ایشلرلک مرجی آنقره هر زیردر.

۳ نجی جلد

آنقره، ۳ مایس، ۱۹۲۸

«ترجمه» مسئله‌ی

ملکتده اجنبی لسانلرینی وبالخاصه «فرانسزجه» بی
بیله‌نلر چوغالدی؛ ایلک مکتب کتابلرندن
باشلایارق، بوتون فکر حالمزده، حتی
«تألیف» نامی آلتنده، ترجمه‌لردن باشقا
بر شی کورونز اولدی. یازیک کبوتر عصر لق
فعالیتک نتیجه‌سی، صرف ایدیلن امکله متناسب
اویامش، علم و ادبیات ساحه‌سنه «امهات» دن
عد او لونه جق همان هیچ بر شی لسانزه نقل
ایدیله مشدر. لیسلر و یوکسک مکتبه مخصوص
درس کتابلریتک بیله آنجاق شوصوک سنه‌لرده
ترجمه و نشریته باشلاندیغی سویلر سهک، بو
خصوصده دهاهای بر فکر ایدینله بیلر.

بوتون بونلره رغماً، بو فعالیتک بوسبوتون
نتیجه‌سز قالدینی ده ادعا ایدیله من: بر عصر اول
تمامیله «قرون وسطائی» بر مملکت او لان تورکیه ده
بوکون «لائیق جمهوریت» اداره‌سنه قورولا
بیلمه‌سی، آنجاق، بو فکری فعالیتک مخصوصی
اولان «ملی انتباء» سایه‌سنه قابل اولشدر.

سوکرا، مملکتک وسطی عرفان سویه‌سی
حتی بوندن یکرمی سنه اولکی سویه ایله قیاس
ایدیله میه‌جک قدر یوکسک‌لشدر: بوکونکی
دارالفنون طبله‌سنه یازدقفری کوچوک تبعاً منه‌لر،
بوندن یکرمی سنه اول استانبول دارالفنون‌ده
او قوتولان درس کتابلرندن هر حالده دها
یوکسک‌کدر. صوکرا، بوکونکی تورکیه، علمی
و فلسفی هر مفهومی افاده ایده‌جک قدر تکامل
ایتش، «علم اصطلاح‌لری» هنوز تمامیله او ملase
بیله اسکیسنه نظرآ چوق فضله تأسیه باشلام‌شدر.

تصادف ایدیله‌یکی نادر دکلدر. بر مثال اولق
او زره، «قزوینی» نک «عجائب المخلوقات»
آدلی مشهور اثربنک بش آلتی تورکیه ترجمه‌سی
اولدیغی ذکر ایده‌م. بویوک اثرلرک ترجمه‌سی
ایچون آیریجہ هیتلر تشکیل ایدیله‌یکی ده ذکر
شاياندر: داماد ابراهیم پاشا «عینی» نک بویوک
اسلام تاریخنی، «منجم باشی» نک «جامع الدول» نی
او دورک باشلیجہ عاملرندن تشکیل ایدیله‌یکی بر
هیئتہ ترجمه ایدیرمشدی. عربیجہ ویا عجمیجہ
متتلری غیب اولارق یالکز تورکیه ترجمه‌لری
سایه‌سنه علم عالنجه معلوم او لاپیلش اثرلرده
یوق دکلدر. اجداد منک، اسلام مدنیتی
محصول‌لری تورکیه نقل ایچون صرف ایدیله‌کلری
همت، بزم اوروپا اثرلری ترجمه خصوصنده کی
فعالیت‌زدن چوق فضله ایدی.

بر عصر دن بزی، اوروپا علومی لسانزه
نقل ایچون «خوجا سحق افندی» دن باشلایه‌رق
بر چوق فکر و قلم اربابز اولدیقه چالیشدیلر.
«مهندس خانه»، «طیبه» و «حریبه» کی،
عسکری قوتزی آوروپا اصولنده تنیق و تشکیل
ایچون آجیلان مؤسسه‌لر، بو ترجمه فعالیت‌نک
باشلیجہ عاملری اولدی. «تنظیمات» دن صوکرا،
بوتون دولت تشکیلاتنک غربی‌لیلاشیریله‌سی
احتیاجی، «شناسی» ایله باشلایان فکری و ادبی
تجدد، یکی معارف تشکیلاتنک استلزم ایدیله
فعالیت‌لر، بو «ترجمه» جریانی بوسبوتون قوتله.
نديردی؛ «انجمن دانش» و «دارالفنون» تشبیلری
«غلطه‌سرایی»، مکتب ملکیه، مکتب حقوق،
کی مؤسسه‌لرده بو خصوصده مؤثر اولدیلر.

حسین جاهد بک جداً حیرت و تقدیره
شايان بر فعالیته او رته یه قویدینی فرق الی جلد
متجم اثر مناسبتیله احمد هاشم بک یازدینی
کوچوک بر تقدید، مطبوعات‌زده یکیدن «ترجمه»
مسئله‌سی او یاندیردی. احمد جودت بک، جلال
نوری بک و دهاها بعض ذوات، بوسیله ایله بعض
شايان دقت فکرلر ایلری سور دیلر. چوق
او زون سنه‌لردن بری زمان زمان او رتایه آتیلان
بو «ترجمه» مسئله‌سنه بوصورتله تکرار میدانه
چیقه‌سی، یکیدن تدقیق و مناقشه موضوعی
اویلی، هر حالده فائدہ سز دکلدر. بوسیله
ایله بزده بو خصوصده دوشوندکلر مزی سویله مک
ایستورز.

نه کی طامللر تأثیریله اولورسه اولسون، یکی
بر مدینت دائره سنه کیره‌ن بر ملتک ایلک ایشی
او مدینتیه هاند اثرلری کندی لسانه ترجمه
اینکدر. تورکلر بر آرالق «بودیست»
و «مانیخه ییست» اولدقلری زمان، او مدینت
زمره‌لرینه منسوب اثرلری - بالخاصه دینی
اثرلری - کندی دیلرینه چویر مشاردی؛ اسلام
مدینتی دائره سنه کیرد کدن صوکراده، عصر لرجه،
عرب و عجم ادبیات و علومی تورکیه نقل ایله
اشغال ایدیلر. «شرق تورکستان» دن
باشلایه‌رق «بوسنه» یه قدر، تورک حرثیک
حکمران اولدینی یرلرده وجوده کلن بو «ترجمه
ادبیاتی»، عمومیتله ظن و تخمين اولوندی‌غندن
چوق، پک چوق فضله در. بالخاصه، بلای
باشلی اثرلرک، مختلف زماں‌لرده مختلف آداملر
طرفندن پاپیلش، بش آلتی ترجمه‌سنه

نفره نومرسی : ۳۱

ایده بیله جک صدقه لرک اک محتشمی واک علوبی ایدی.
فقط او اصرار ایتدی :

— سکام طلعا برشی پاپالی م مرشد؟ بن جواب
ویرمه به رک کولومسی بوردم . بردن بره عقلمه قیزم
زهرا کلدی .

— بکا حقینتا برایلک یا پعی ایسته بورمیسک؟
دیدم .

— ابتده ... او کانه شببه ؟

— ایکی قیزم واردی ... بری اولدی ...
اونه کده یا اوله جک ... یا اخلاقیز اولاچ ... سنک

خاطری احبابلرک وارد ... شو چو جوغی بر لیلی
مکتبه قبول ایتدیره بیلیرمیسک؟ بویله جه هم برعصوی

قورتارمنش ، همده بکا ایده بیله جک یکانه ایلکی
ایتش اولاچیزک؟ آرتق کندیعی طوتامبور ، بوزیعی

قارانله چو ره رک آغلابوردم . جودت بکا قونلی
وعدلرده بولوندی . فقط او هر حالده مبعوثلرک پک خاطری

صایلانرنندن اولایاچیز که قیزیعی رسیعی بر مکتبه
قایبراما دی . آنچق بعض دوستلرینک یارديبله بر مارابهت
مکتبه بر شدیردی که بوکاده بیک شکر ... اولادیعی

نهایت او جاناوارلرک النندن قورتارمنه موفق اولدم .
آناقیز ایکیسی ده کوبک کی آیاقلریه قاپانارق آغلابورل

— فریخه یهی طوبراغه ویردک ... زهرا یاده
آلزدن آلاما ! .. دیه یالواریبورلر دی ...

جو جوغم بوکجه مکتبده . اونک شیمدی نیز بر
مکتبک غیز بر یاتاغنده مصوص چو جوقلر ، مر جتنی
معلمه لر آراسنده یادیغی دوشوندکجه باشه ناج کیه رک
بر حکمدارخته او طاورمیم کی سوینیور ، غرولانیور ،
بارام ایدیبورم . زهرا قورنولدی ...
.....

دفتربوراده بیبوردی . بالکز بر قاج صحیفه او نده
او قو بولایاچیق قدر قاریشیق و فنا بر یازیله شو سطرلر
واردی :

« زهرا یک کوردم . بویوش ، هان هان بر کنج
قیز اولش . دورت سنده دن بری کورمه ، ش او لامه
رغمًا اقدر چو جوغک ایچنده در حال بولوب چیقاردم
زهرا مکتب آرقاداشلریله برابر بریره کیدیبوردی .
الهندن صوک برشی ایستدم : قو جامان بر خام اولش
قیزیعی صوک بر دفعه قو جاقلامق . . . فقط بوکا مکان

بر قاحت ایتلرکن یاقالانمش بر آدم کی صیقله رق
باشمی صالحادم .

— نهایپورسک؟ نهایش کوریورسک؟ چو ق
صیقلیمش او لامه رغمًا ایجمدن غیر اختیاری بر کوله
کلدی . بر پارما غمله دولا با چه نک پارلاق فنار لری
کوستره رک :

— سرایده تشریفات ناظریم ، دیدم . جودت ده
کوله دی . هیچ بکله مدیکم بر صمیمت و مر جتنه الی
طوطوب صیقدی :

— واه مرشد ، واه ...
سنده لردن بری بوقدر درین ، طانلی بر مر جتن
سی ایشته مشدم . کندیعی طوغاسم با غیرا با غیرا
آغلایاچقدم . اهالی اطرافزه طوب لاناجق ، آغلایشی
بر سرخوش مناسبتر لکی صانه رق کوله جکدی .

بو مر جتنی حس ایتمش کی کورونه رک بنده
اوکا صوردم :

— سن ناصلسک ... حیانکدن مونسک یا
انش الله ...
— حداوسون ...

— نهایش یا پیورسک؟
— روم ایلی سنجاقلرندن برنده متصرفدم ...
بو اتخابده بی مبعوث چیقادیلر .

— الله دها اعلا ایتسین ...
آرقاداشیم هانکی فلا کنکنی بو حالمه کتیردیکنی
صورما بوردی . حیات بویله بیدی . انسانلر آیری آیری
بوا ره داغلیر لردی . کینک طوندینی بول انسانی
بوجودت کی ، موقیته کوتورور . کینک کی ده
نم واردیم شاهقه بی ایریشیدیردی . بو بر طالع ، تصادف
مسئله سیدی . نیچونی ، ناصلي صورمی بیهوده بیدی .

جودت :

— سکا بر معاونتده بولونا بیلیرمیم مرشد؟
دیدی .

— کجدی ، دیدم ، بوتصادف برایلک سنده اول
اویله بیدی بلکه اسکی آرقاداشه برایلک ایده بیلیردک
 فقط شیمدی ... اولولر کیم ... هیچ بر شیته احتیاجم
یوق ... بوار لانوب کیدیبورز ... جودت دن بش
اون غروش ایسته مک تکنندی اما ایجمدن کلدی !
اوندن آلاچمی آشدم . بر آز اول نایور کدن کلن
بر سله « واه مرشد ، واه ... » دیه بکا آجیاسی تصور

ایلوں ۱۴ ۰۰
بو آفشار و اپورک کو کرمه نده بر پارماقله دایانمش
دوریوردم . بر آز او نده آجیلیر قایانیر صندالیه لرده
او طوران یوجلیلر دن برینک دقتله بکا با قدیغی کوردم .
قیاقم پک فنا ، پک س فلیدر . اونک ایچون
سو قافلرده قادین ارکک بر جوق کیمه لر دونوب
دونوب بکا با قارلر . کیمی کولر ، کیمی تیکینه رک
بوزیعی بورو شدورو . حتی بعضاً دکان جامکانلر نده کی
آیالرک او کنده دورارق کندمده کندیعی حیرتله
سیر ایدرم . یامالی ، جامورلی الیسلر اوستنده کی
بویاش جداً عبرتله کوروله جک شیدر :

اوزون قاریشیق ، کیلی بر ساج و ساقال کومه سی
آراسنده یبر مورارمش دامارلر ، قان یخنیلر نه
بکزه م شیتلر له دولو بر عیاش جهره سی ... هم
غیبع ، هم کولونچ ...

مع مایه آجیلیر قایانیر صاندالیه ده او طوران
آدمک با قیشنه بر باشنه لق حس ایتم . بنده او کا
با قنه باشلادم . آفشار سرینلکنے قارشی پارده سو سنک
یاقانی قالدیرمش ، بوزینک بر قسی صافلامشی ،
بوکا رغماً طانیدم . اسکی مکتب آرقاداشلر مدن
جودت اسمنده بر جو جوقدی . قاردهش کی بر
بریزی سوردک . بن صنفك بر نجیبیدم . او بر آز
تبندی . اکثربا در سلیخی و امتحانلری حاضر لاما سه
بار دم ایدرم .

مکتبدن چینقدن صوکرا بر برعیزی کو زدن
قایب ایشندک . نه اولدیفته دائز هیچ بر خبر آلاما .
مشدم . قیافته ، قیافته نظرآ حیانده موفق اولدیفی
آشکار دی . الله ویرسین ! ..

قارشی قارشی بی با قیشیر کن اونک ده بی طانیدیغی
آ کلامش ، باشمی جو جو مشم .

اسکی احبابلر قارشی دامغا بویله بیا پارم . اونلرک
بن حالمه بر آدمله قو نوشق ایستادمه بی جکلری مخفق
ایله بیدی . طانیادیم آدملر دن پک او تانیورم .

باشمی جو جو مشم ، آللرمله با رماقله دایانه رق
دکزه با قنه باشلامشدم . جودت برندن قالقدی .
یانه کلدی . خفیف بر ترددن صوکرا :

— سنبیسک مرشد؟ دیدی .

آمو نیتلاردو فیضی

« باوروم ، دور هله . سنی صیقمق ایسته مم .
هم ده کورو بورم که ایشک وار . لوکزی ... »
« ایشم فالان یوق ، یورو . »
بانه بیراق آما سن صوغوق آمشکده اوندن
چیکنیبورم . هم بزم کیلارده پک رطوبتی ، هریانی
کهر جله دلو . »
« نه اولو رسه اولسون ، کیدم . نزله نک
دوقونوری یوق . آمو نیتلاردو ، ها ! سنی فاقه
باصدیر مثلا . لوکزی به کلنجه ، او داهه شه رهی پی
آمو نیتلاردو دون آیبرد ایده مه ز پله . »
بویله قونوشه رق فور توناتو قوله کیدی . بوزومه
بر سیاه ایپک ماسکه طاقدم و سیم صیق بر پله رینه
صاریلادم ، ونجی سورو کلارجه سنه کوشکمه دوغرو
چکن آدامله یورودم .
هوده او شاقلدن کیمسه یوقدی . هبی ده
نه کلنه ک ایچین برد برد سیو شملردی . بن هه و دن
چیقارکن او نلری « بن صباحه قارشی کل هجکم ،
صاقین بر بره آیریلایک ! » دی به صیق سیق تنبیه له .
مشدم . حالبوکه پک ای بیلیوردم که نم بو تنبیه هم
داها بن آرقامی دونه دوئز او نلرک او رتادن یوق
اولالری ایچین یتبیشیدی .
دووارده کی چرا غلرک ایچندن ایکی مشعله آلم
و برخی فور توناتویه ویره رک او نی عزنه کوتوره ن کرمه
دوغرو بر سورو او دالردن کچیدم . او زون
و بیلانقاوی بر مردیوه ندن آشاغی ایندک . آرقامدن
فور توناتویه آیاغنی تیک باصیانی سوبیلیوردم . اک
صوک اینیشک آلت باشه کل دک مو نتره زور لرک
فاناقوبنک رطوبتی طابانی اوستنده دور دق .
آرقاداشمک یور ویشی قرار سزدی . ایله ریله .
دیکه کولا هنک اوستنده کی چینفر اقلرسن ویریوردم .
« هانی فیضی ؟ » دیدی .
« ایله ریده ، » دیدم ، « لا کن شود دووار لدن
بیاض اور و بیک آغلریه ای باق . »
بکا دوندی و ایچندن سرخوش لق آقان ایکی
بولانیق کوز لریله تا کوز لریک ده رینلکته باقدی .
« کهر جله می ؟ » دی به اک صوک صور دی .
« کهر جله ، یا ! » دیدم . « نه وقت دن بری
اوک سورو بورسک ؟ »
« اوهو ! اوهو ! اوهو ! - اوهو ! اوهو !
زوالی آرقاداشم دیقه لرجه بکاجواب ویره مه دی .
اک صوک : « بر شی ده کیل ! » دی به بیلی .
قطی بر سله : « هایدی ، » دیدم . « آرتق
کری دونه لم . سنک صاغلرک هبستن داهه او کجه
کلیر . سن زنکنک ، اعتبارک یوک . سوونلرک
چوق ، هم ده بختیار سک ، بر زمانلر نم ده اول دینم
کی . سن آلدن کیده رسه ک هر کس کدره نیر .
نم ایچین هوا خوش کری دوغه لیز . یقه
خاستالان جقک ، صوک راده باشه ایش آجلا جق .
هم ده لوکزی دور رور کن ... »
« یتر ، » دیدی ، « اوک سوروک بر شی ده کیل ؛
بن اولدوزنیا ! اوک سورو کدن اوله جک ده کیل که ! »
« دوغرو — دوغرو ، » دیدم . « صاجدن

- « نه دغار آللر بی دن -

آ کلادیغی سویه رک او کونور دی . ایتالیانلرک پک
آزنده صاحبی بی « ویر نوازو » روی بولونور ؛
جو قلری کیمک آرابا سنه بینه رسه او نک تور کوسنی
چاغیرر . هله قارشیلر نده بردہ انکلایز اخود آوستربیالی
میلیونه بولونور سه . فور توناتو رسم و مجھه دن
آ کلامقدہ بو قون ایتالیانلر کی بربوش جو والدی .
لا کن اسکی شراب ایشندہ دوغرو سی میبیدی .
بو ایشندہ بن ده او ندن آشاغی قالمیوردم : ایتالیان
با بخیل فندن ایچه کورمش کچیر مشدم ، الم ده کد کلنجه ده
فیچیله شراب صاتین آلیردم .
قارناوالک اک چیلین بی صیرا سندہ بر آفشار
اور تالق قاراری رکن آرقاداشم راستلام . ایچکی دی
چوچه فاجیر میش اولمالی که بغله بک صیحاق قون شدی .
بر ماسقارا کی کیتمش دی . اوستنده یانلری طیر طیالی
کوکده سنه صیم صیق یا پیشان بر البه وباشنده ده
چینفر اقلی سیپ سبوری کولا هه واردی . او نی
کورونجه او قدار سو غشدم که عان طوتوب الاربی
صیقدم .

او کا دیدم : « سوکلی فور توناتو ، سکا
راستلام دیم نه مو طلو ! بو کون ده نه شیق کورو .
نورسک ! باق بر ، نه دی هجکم : اور تالند
آمو نیتلاردو دی به صایلاندن بر فیچی قادر آلم آما
پک ده ایتانا میورم . »

« نه ؟ » دیدی ، « آمو نیتلاردو می ؟ بر فیچی می ؟
مکن ده کیل ! هم ده قارناوالک او رتاسندہ ، ها ! »

« پک ده ایتانا میورم ؟ دیدم ، « هم ده سکا
دانشمندان صاحبی آمو نیتلاردو سو ستدن پاراسنی ده
صایدیغه صانیرم بر آز بودالان ایشم . سنی او
قادار آرادم ، او رتاده بوقدک ؛ بن ده کل اپیری فاجیر می
دی به قور قدم . »

« آمو نیتلاردو ، ها ؟ »

« پک ایتانا میورم ده . »

« آمو نیتلاردو ، ها ! »

« دوغرو می ده کیلی بر او کر نسام . »

« آمو نیتلاردو ، ها ! »

« بسلالی سنک ایشک وار . او بله بی سه بن ده
لوکزی به کیدم . دنیاده هیچ بر شیشی قولای

قولای بکن غمین بری وار سه او ده لوکزیدر .

پاکه او با قارده ... »

« لوکزی داهه آمو نیتلاردو شر ری دن آیبرد

ایده من بیله . »

« ای آما بعضی قاجیلر دیبور لر که او آغزیشک

طادیجی سندن داهه ای بیلی رم . »

« یورو ، کیدم . »

« ناره بی ؟ »

« سنک . » « قاو » هه .

فور توناتونک بیک بر کوتولکن کو جمی دیکی قادر
سنس چیقار مامشدم ؛ لا کن بی تحقیره یلن تجھ
اوج آلامیه یعنی ایتم . بی بی پک ای طانیان سزر
او ماز سکر که بن او فی تهدیده قالقیشدم . خایر ،
او جی یا واش یا واش آلا جقدم . بو ایکی کره ایکی
دورت ایده کی قطعیدی . یالکز ایشک بوقطعیدی کی
فارشیسته باشی قول تو غمہ آلمق کر کدی . بونک
ایچین او جی کور کورینه ده کیل ، بلکده صوکنده
سور غویه چکیل مکسزین چیقار مالیدم . بر کیمسه
بایدینی بر کوتولکی دوغرو تایه چالشیر کن یاری
یولده جزاسنی بولو رسه کوتولک دوغرو لیعامدناں قالب .
بری طرفدن ، اوج آلامیه قالقیشان بر کیمسه
بیوره کنک قیریقلنی کوتولکی یا پانه بلی ایتم دیکه
اور تاده کی قباحت دوزه له مه ز .
ایشنه بوندن آکلا شیلیش او لالیدر که نه سوز
ونه ده کور لولشله فور توناتونک بن کندیسته فنا نیت
بسه دیکم دن شبهه ایتم سنه میدان بیرا قیوردم .
هر وقتنکی کی یوزینه کولیوردم ، واوده کور .
میوردم که بن شیدیکی کولو سه مم او نی او رتادن
قالدیرمای دوشون دیکم دن ایله ری کلیوردم .
با شقا ایشلر ده حرمت ایدیله جک ، بلکده قور .
قولا ج بر آدام اول لهله برابر فور توناتونک بر ضعیف
داماری واردی : کندیستنک شراب دن پک ای
یوق . جو جو غم بن دن او تانیر . نه یا پام ، الور رک
او بختیار او لسون

زه را دفتری بی تدیکی زمان اور تالق آغار مغه
با شلامش دی . بتیره بی بتیره بی برندن قالقدی ، موی
آنله آلدرق جنازه نک یاندینی او دایه کیدی . اختیار
قومشو قادین باشنده باش اور تو سی ، آنله مصحله
کوشده او بیوا قالمش دی .

مرشد افندی بی اینجے بر شیلته بی یانیر مثلا .
اوسته بر اسکی عسکر بطانیه سی او رت عشلر دی . بطانیه
قبصه او لدینی ایچون اولونک بی تیق چور ایلی آیا فلری
دی شاریده قالمش دی . زه را آر تیق کندیجی ضبط ایده مدی :
— بابا . . . نم بابا . . . نم زوالی بابا ، دی به
فریاد ایدی .

یوز اوستی یه قاپاندی ، کوز لرندن سیل کی
با شلر آقره رق برعیادت و جدواست غراف ایچنده با باسنک
آفقاریخی او پدی :

— بابا . . . زوالی بابا . . . عفو ایت بی . . .

زه را برقا کون صوکرا آنادولو ده کی مکتبه

دوندی . کنج معلمه نک آرتق هیچ بر اک بیک قلامش دی

آجیانی او کره غش دی .

صوک